

XXIX. školsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

1. veljače 2024.

drugi (II.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80	
----	--

Upute natjecateljima koji ispit pišu na papiru

1. Ispit se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba čitljivo i pravopisno točno ispuniti listić sa zaporkom.
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati kemijskom olovkom crne ili plave boje na za to predviđena mjesta. Tinta se ne smije moći obrisati.
7. Ako natjecatelj želi izmijeniti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati izmjenu odgovora. **Svaki natjecatelj smije u cijelome ispitu imati najviše tri izmjene.**
8. Odgovori ne smiju biti pisani velikim tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)
2. _____
(član Školskoga povjerenstva)
3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

1. Prepiši pisanim slovima, prema pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova, dijelove rečenica u zagradama otisnute velikim tiskanim slovima.

Svi u razredu volimo _____ (GRČKU) mitologiju. Nije stoga neobična naša reakcija na satu. Naime, novela *Cvijet sa raskršća* Antuna Gustava Matoša, predstavnika _____ (HRVATSKE MODERNE), potaknula nas je na istraživanje nemani sa zmijama umjesto vlasi. Slučajno smo saznali da svoje ime dijeli s _____ (TALIJANSKIM) otokom u _____ (LIGURSKOME MORU) te umjetničkom skupinom – _____ (GORGONOM). Potonja je, saznali smo, nekada imala izložbe u _____ (PRERADOVIĆEVOJ ULICI) u Zagrebu.

6	
---	--

2. Upiši *ije/je* u skladu s pravopisnim pravilima.

- a) Devetnaestogodišnji je Matoš objavio *Moć sav*___*sti*.
- b) Solus je c___livao Izabelinu cipelicu.
- c) Izabela se sm___škala.
- d) R___šio sam zadatak o *Cvijetu sa raskršća*.

4	
---	--

10	
----	--

3. U skladu s pravopisnim pravilima na obilježeno mjesto ili upiši zarez ili ostavi polje praznim.

- a) Ajme ___ pomozite ___ mi nabaviti *Cvijet sa raskršća!*
- b) Zbog štrajka prijevoznika ___ zakasnio sam na sat lektire ___ no stigao sam pročitati novelu *Camao*.
- c) „Profesore ___“ ___ upitao je učenik ___ „hoćemo li razgovarati o Matošu?“
- d) „Sad mi je ___“ ___ povikao je Ivan ___ „potrebno Matoševo *Igličasto čeljade!*“
- e) Predavanje o Matošu održat će se u Rovinju sljedeće srijede ___ 22. svibnja ___ 2024.

5	
---	--

4. Napiši riječi iz zagrada u odgovarajućemu obliku.

- a) Kamenski je svirao _____ (Liszt) rapsodiju.
- b) Dopire li do tebe zvuk _____ (Schumann) *Carnavala*?
- c) Čuješ li _____ (Janica) mišljenje o Matošu?
- d) Čitamo o _____ (Pogačić) strahu.

4	
---	--

9	
---	--

5. Odredi vrstu podcrtanim riječima.

Kamo ideš? Zar još nisi bila u Tovarniku?

a) kamo – _____

b) zar – _____

c) u – _____

3	
---	--

6. Odredi padeže podcrtanim riječima.

Naš je književnik Matoš tvrdio da je Bunjevac podrijetlom, Srijemac rodom, a Zagrepčanin odgojem. Budući da je dio života proveo u Parizu, i on je postao dio njegova identiteta.

a) Srijemac – _____

b) odgojem – _____

c) Parizu – _____

d) njegova – _____

4	
---	--

7. U nominativu jednine napiši sinonim leksema *ogled*, koji se javlja u tekstu.

Matoš je pisao oglede. Je li *iver* ili *trijeska* u naslovu njegove zbirke novela, pjesama ili eseja?

ogled – _____

1	
---	--

8	
---	--

8. Na označena mjesta napiši leksem koji se odnosi na definiciju iz *Školskoga rječnika hrvatskoga jezika*.

a) _____ – 'riječ koja označuje kakav pomodni predmet ili pojam'

b) _____ – 'nova riječ nastala tvorbom ili posuđivanjem ili novo značenje postojeće riječi koje još nije posve prihvaćeno u standardnome jeziku'

2	
---	--

9. Odredi kojemu dijelu leksika pripadaju podcrtani leksemi tako da napišeš odgovore na predviđenim crtama u sljedećemu obliku: *pasivni leksik* ili *aktivni leksik*.

a) Matoš piše: „(...) mniš, e je kroz pukotinu modrog plašta nebeskog prokuljao dim.“

_____

b) Moj je otac eurima kupio Matoševu novelu. _____

2	
---	--

10. Kojemu funkcionalnome stilu pripada označeni izraz?

„(...) Žubor vrutka me ljulja i uspavljuje“ (A. G. Matoš)

_____

1	
---	--

5	
---	--

11. Poredaj skupine leksema po rasprostranjenosti – od najširega do najužega područja: regionalizmi, lokalizmi i dijalektizmi.

1. _____, 2. _____, 3. _____

3	
---	--

12. Kojoj skupini leksema prema područnome raslojavanju leksika pripadaju zamjenice *kaj* i *ča*?

_____

1	
---	--

13. Odredi vrstu nezavisnosložene rečenice.

a) Brat je htio nastaviti čitati knjigu o Matošu, no otac ju je već bio vratio u knjižnicu.

_____

b) Ili me prestani ometati na satu lektire ili ću te prijaviti nastavnicu.

_____

2	
---	--

14. Oblikuj suprotnu rečenicu od ishodišnih.

Pišem pjesme slobodnim stihom. Antun Gustav Matoš služio se vezanim.

_____

1	
---	--

7	
---	--

15. Prepiši podvučene lekseme na označena mjesta uz narječja kojima pripadaju.

„Gdo se tako smeje tam (...)“ (I. G. Kovačić, *Proleće*)

„(...) iz kojih se dvižu bili kampaneli.“ (P. Ljubić, *Hvar*)

„Sokakom se pronosio miris pržene masti (...)“ (I. Kozarac, *Đuka Begović*)

a) kajkavsko narječje – _____

b) štokavsko narječje – _____

c) čakavsko narječje – _____

3	
---	--

16. Napiši glagole iz zagrada u traženome obliku vodeći brigu o položaju zanaglasnica u hrvatskome standardnome jeziku i stilski neobilježenome redu riječi.

a) Antun Gustav Matoš _____ (biti, perfekt) glazbenik.

b) Cijeli razred _____ (pročitati, pluskvamperfekt)

Matoševe novele.

2	
---	--

5	
---	--

17. Odredi u kojemu su značenju upotrijebljene podcrtane riječi tako da napišeš odgovore na predviđenim crtama u sljedećemu obliku: *denotativno značenje* ili *konotativno značenje*.

a) Ova je prometnica usko grlo našega grada. – _____

b) Zmija je životinja iz porodice gmazova. – _____

c) Kloni se te osobe, prava je zmija! – _____

3	
---	--

18. Svaki redak sadrži jednu normativno pogrešnu riječ. Napiši na crte normativno pogrešnu riječ u skladu s normama hrvatskoga standardnog jezika.

Od svih je vijekova najnovije doba najlitterarnije. Nikada knjiga _____

ne bijaše od većega uticaja, nikada ljudi više _____

ne pročitahu. Oslobađanjem slobodne misli, širenjem pismenosti, _____

usavršavanjem štamparske tehnike i napretkom prometa knjiga je _____

postala najvećom moralnom silom u Europi. _____

(prema: A. G. Matoš, *Književnost i književnici*)

5	
---	--

8	
---	--

19. Koje su glasovne promjene provedene u podcrtanim riječima u sljedećim rečenicama?

a) Matoš je moj najdraži pjesnik. _____

b) U grmlju sam pronašao odbačenu knjigu. _____

c) Putnicima nije ugodno čekati. _____

3	
---	--

20. Odredi glagolski oblik i gramatičke kategorije (lice i broj) podcrtanim glagolima iz teksta.

Probudih se u cik zore. Obukoh se i oprah polako jer se bojah probuditi kapelana koji disaše teško i burno kao u vrućici. Jedna lasta doleti kroz prozor, sjedne na zastor i zacvrkuta kao da mi nešto čereta.

(prema: A. G. Matoš, *Nekad bilo – sad se spominjalo*)

	glagolski oblik	gramatičke kategorije (lice i broj)
probudih		
obukoh se		
disaše		
čereta		

8	
---	--

11	
----	--

21. Zamijeni podcrtane arhaizme standardnojezičnim leksemima.

a) Što je s mojim Franjom? Hoće li u soldate? _____

b) Jarosnim okom zagledaše se u pisara. _____

c) Miriše baš kao svježi hljebac. _____

d) Da je došao amo, minula bi ga ta boljezan. _____

4	
---	--

22. Odredi je li sintagma rezultat sročnosti, upravljanja ili pridruživanja. Odgovore napiši na predviđenim crtama u sljedećemu obliku: *sročnost, upravljanje ili pridruživanje*.

a) Matoševe novele – _____

b) čaša vode – _____

c) čitati naglas – _____

d) postaviti pitanje – _____

4	
---	--

8	
---	--

23. Ispiši izravni i neizravni objekt iz zavisnosložene rečenice.

Ne crpim nadahnuća iako sam se zagledao u daljinu.

a) izravni objekt: _____

b) neizravni objekt: _____

2	
---	--

24. Napiši antonime podcrtanim riječima.

Sunce kao da je spalo s vedra neba da sine u ovim crnim očima.

(prema: A. G. Matoš, *Pereci, friški pereci*)

a) Sunce – _____ c) sinuti – _____

b) vedro – _____

3	
---	--

5	
---	--

25. Pročitaj Matoševu pismo objavljeno u *Hrvatskoj reviji* i riješi vezane zadatke.

Štovane gospodjice!

Od svih darova, primljenih iz domovine, najdraži mi je Vaš gđice O. i Z. ... Rijetko, promjenljivo drago sunce ovog mog Maja primilo je staru dragu sanjivu toplinu mojih zagrebačkih proljeća. Kada godjer sam pisao, pisao sam za Hrvatsku – nježnu, sjetnu, nesrećnu, siromašnu – ženu, i kad mi evo cvijet te drage Hrvatske pruža milosrdje svog majskog srca, ja nemam riječi da zahvalim.

Bilo bi mi milo, da Vas vidim, jer na Vašim mladim očima mora da plove moje stare čežnje i tuge. (...)

Od jutros sam vitez, chevalier errant, – vitez i mjesto Vaših rukavica ću metnuti za kapu Vašu uputnicu. Pišite! Hvala!

A. G. Matoš (...)

Pazite da ne dobijete drugi red, kao i ja u VII. razredu, najludjem mojem razredu!

(izvor: Hrvoje Magdić, *Ljubav Antuna Gustava Matoša i Olge Herak*, <https://www.matica.hr/hr/547/ljubav-antuna-gustava-matosa-i-olge-herak-28064/>)

a) Kojim izrazom Matoš naziva nedovoljnu ocjenu? _____

b) Kojoj skupini pasivnoga leksika pripadaju označeni leksemi? _____

c) Prepiši iz teksta leksem koji je sinonim za leksem *žudnja*. _____

d) Zašto u tekstu pisanje zamjenice *vi* iz poštovanja nije u skladu sa suvremenim pravopisnim pravilom? _____

4	
---	--

4	
---	--